

## Kmetijske zadruge.

(Konec.)

§ 24 Okrajne zadruge morajo vsako leto narediti računski zaključek za pretečeno, in proračun za bodoče leto, ter te računske izkaze predložiti predpostavljeni deželni zadrugi v potrjenje. Ako bi po teh računih doneski zadrugnikov presegali v § 20 označeno mero, ima jih deželna zadruga po poti deželne vlade predložiti denarnemu in poljedelskemu ministerstvu. Ravno tako mora deželna zadruga vsako leto narediti računski zaključek in proračun ter oboje v potrjenje predložiti deželni politični oblasti. Ako bi se prekoračila dovoljena meja, mora deželna vlada privoljenje poiskati pri finančnem in poljedelskem ministerstvu.

§ 25 Ko bi se pri računskem sklepu okrajne zadruga (§ 24) pokazal preostanek, položi se od tega denarja 90% v rezervni zaklad, ki se mora pri vsaki okrajni zadrugi ustanoviti, 10% pa se odposlje predpostavljeni deželni zadrugi. Mogoče zgube okrajnih zadrug se pokrijejo iz njih rezervnega zaklada.

§ 26 Ako se preostanek pokaže pri letnem računskem sklepu deželne zadruga, dobi polovico rezervni zaklad deželne zadruga, polovico pa rezervni zaklad rentnih pisem po § 67 postave o rentnih posestvih. Na isti način se razdelijo doneski, ki jih deželna zadruga po § 25 morda dobi od okrajnih zadrug. Občni rezervni zaklad deželne zadruga je namenjen za plačanje obrestij od rentnih pisem po § 74. postave o rentnih posestvih in za morebitne zgube deželne zadruga.

§ 27 Ako bi okrajna ali deželna zadruga ne izvršila po §§ 19 do 22 in 24 do 26 njej naloženih dolžnostij glede naložitve in pobiranja doklad, sestave proračuna in računskega sklepa ter zalaganja rezervnega zaklada, stori to za okrajno zadrugo na prošnjo deželne zadruga okrajno glavarstvo, za deželno zadrugo pa na ukaz poljedelskega ministerstva deželna vlada.

§ 28 Poljedelsko ministerstvo ima pravico, poslati dva zastopnika v odbor deželne zadruga. Ta dva odbornika, katerih eden se lahko izvoli tudi za načelnika, imata pri sejah isto glasovalno pravico z drugimi odborniki, toda oproščena sta vsakršnih plačil v korist zadruga. Z dovoljenjem poljedelskega ministerstva sme tudi deželna vlada v vsako okrajno zadrugo poslati po enega zastopnika z glasovalno pravico.

§ 29 Ako se v kaki deželi že nahajajo kmetijske zadruga na podlagi deželnih postav, in ako deželni zastop sklence, da se tiste opustijo in svojo nalogo prenesejo na te po tej postavi oživljene zadruga, potem ima deželni odbor pravico, kakor tudi deželna vlada, oziroma poljedelsko ministerstvo, odposlati po enega ali dva zastopnika v odbore teh zadrug.

§ 30 Ako deželni zbor z ozirom na § 79 postave o rentnih posestvih sklence, da prevzame dežela namesto države poročstvo za rentna pisma, potem zadobi deželni odbor razun pravic, ki mu jih daje § 79 omenjene postave, še sledeče pravice:

a) pravila zadrug se smejo spremeniti le s privoljenjem deželne odbora;

b) deželni odbor ima pravico, tudi če bi se ne vjemalo s pogoji v § 29 označenimi, odposlati v tem paragrafu omenjene zastopnike v združeni odbor.

§ 31 Deželna zadruga mora za to skrbeti, da se v deželi osnuje ena ali več zvez že obstoječih kmetijskih pridobinskih in gospodarskih društev, in če take zveze že obstojijo, mora jih pospeševati. Glavni namen teh zvez je ta, da svoje zadruga nadzorujejo na podlagi nadzornega reda, ki ga sestavi deželna zadruga, potrdi pa poljedelsko ministerstvo. Drugi opravi teh zvez so naštetih v zveznih pravilih.

§ 32 V kolikor nadzorstva po § 31 ne oskrbuje zveza, ima deželna zadruga dolžnost, nadzorovati tiste kmetijske pridobinske in gospodarske zadruga v deželi, ki se njenemu nadzorstvu podvržejo, in sicer po nadzornem redu, ki je v § 31 omenjen. Zadruga pa morajo za to nekaj malega plačati.

§ 33 Deželna zadruga ima pravico, nadzorovati okrajne zadruga. Deželna zadruga izvoli v pravilih določeno število nadzornikov, ki morajo biti veščaki v tej stroki, pa nadzornik ne sme biti član tiste zadruga, katero nadzorovati je namenjen. Nadzorniki morajo vsaj vsako drugo leto pregledati delovanje zadrug, in v ta namen se jim morajo pokazati vse knjige in zapisniki.

§ 34 O svojem nadzoru mora nadzornik podati poročilo načelniku deželne zadruga. Načelnik o tem naprej poroča odboru deželne zadruga in posamičnim okrajnim zadrugam, v kolikor to nje zadene, in kjer bi se pokazali kaki nedostatki, mora on skrbeti, da se v prihodnje odpravijo. Na podlagi nadzornikovega poročila sme deželna zadruga tudi denarne globe naložiti upravnikom in uradnikom okrajnih zadrug.

§ 35 Vrhovno nadzorstvo nad kmetijskimi zadrugami ima poljedelski minister. To oblast izvršuje ali neposredno, ali pa s pomočjo deželne vlade; na isti način pa nadzoruje tudi deželne zadruga.

§ 36 Kjer so v pravilih po § 15, lit. h) napovedane denarne kazni, izreka jih politična oblast, in iztirjajo se po upravnem potu, kakor globe v § 34 omenjene. Globe ne smejo prekoračiti 100 gld. Iztekajo se v rezervni zaklad deželne zadruga.

§ 37 Zadruga, ki se ustanovijo po tej postavi, ne plačajo družega pridobinskega in dohodninskega davka, kakor od podjetij, ki se jih lotijo v svojo korist, in sicer v primeri z dobičkom, ki ga naredijo.

§ 38 našteva olajšave, ki jih imajo zadruga zaradi kolkov ali štempeljnov. Ali ker se le-ta načrt ni postava, opustimo še obajšave.

## Cerkvene zadeve.

### V spomin vrlému kmetu.

Dnes 26. novembra smo položili v hladno zemljo minljive ostanke rajnega Jurija Jersiča, posestnika v Skomri. Da-si je bil sneg debelo zapadel in ga je še vedno trosilo, prišli so sorodniki, sosedi in sožupljani v obilnem številu na Jersičevo, da skažejo rajnemu zadnjo čast in se poslovijo od njega. Že na domu so se spregovorile rajnemu starčku prej, ko se je vzdignila rakev, krijoča razdušeno truplo pridnega gospodarja ganljive besede pa tudi domači gospod župnik so stopili med cerkvenimi opravili na leco ter slavili rajnega soseda in župljana svojega, naštevajoč njegove dobre lastnosti in priporočajoč jih nam v posnemanje. »Človek ne vé« začeli so »za čas konca svojega« in tudi rajni naš sobrat Jurij Jersič ni mislil, čeravno so ga zadnja leta moči zapuščale, da že kleplje bela žena pred njegovimi vrati smrtno koso. A rajni bil je pobožen kristjan in pripravljen na odhod v večno življenje. Ves čas svojega potovanja po zemlji nadeloval in gladil si je pot v večnost. Rad je hodil v cerkev, rad molil, rad dajal vbogaimo in rad segel v žep, če je bilo treba doneskov za olešanje domače cerkve. Dokaz njegove pobožnosti je tudi lep križ, katerega je postavil blizu svoje domačije in kam je pogostoma, zlasti slednji čas, hodil molit ter priporočat se milosti božji. Rajni je bil tudi dober mož, tako svoji prvi, kakor svoji drugi ženi, z obema živel je v lepem zakonskem miru, lepi zakonski zastop-